

Előfizetési feltételek

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre . . . . . 12 kor.
Fél évre . . . . . 6 kor.
Negyedévre . . . . . 3 kor.

Hirdetések díja:

□ centiméterenként 6 fill. Kereskedők és gyárosok külön árkedvezményben részesülnek.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztőség

és kiadóhivatal:

Nagyenyedi
Könyvnyomda és Papír-
árugyár részvénytársaság
Főter 38. szám alatt.

hova úgy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők

Nyílt tér sora 40 fillér.

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Nézetek iskoláztatásunk eredményeiről.

— Befelejtő cikk. —

Megelőző számunkban ismertettük azt a sajtóságot felfogást, mely szerint a mi iskoláink „tulságosan demokraták”, melyek nem alkalmasak arra, hogy „a plebsből lassanként, több nemzedéken keresztül lehessen csak ur, hanem a népből egy ugrással akar urat alkotni.” Mi ugyan nyomtatásban először olvassuk azt, hogy a mi iskoláink nolenus-volens urat faragnak a tanulókból, tudniillik olyan embert, ki nem elégedik meg szüleinek egyszerűbb társadalmi állásával. A földmives paraszt fiú például nem akarja az ekét tartani s a marhát őrizni; az iparos-fiu nem marad meg apja jóra való mesteriségénél, a kereskedő gyermekei csak azt várják, hogy az öreg hagyjon fel az üzlettel, mert ők bizony nem lesznek boltos inasok, sem boltos segítők, és így tovább — s ezt mind a mi iskoláink rendszere okozná! Hiszen igaz, hogy a szegény portás kisasszonya zongorázni tanul és művésznőnek készül; a szegény iparos gyermeke nem megy szobaleányának, s maholnap jóra való szakácsnét sem lehet kapni, mert szebb és urasabbnak tartja, ha mint varró kisasszony, vagy plane probir-mamzelle keresi meg kenyérét; az is igaz, hogy a protekció egész áradatát látjuk megindulni, ha egy díjnoki, irnoki, vagy éppen kezelőtisztai állás üresedik meg; ami pedig a posta- és a vasuti szolgálatot illeti, ez ellen hiábavaló minden védekezés, a kenyérkeresők óriási tömege előtt nincs szebb és kívánatosabb pálya ennél! Hiába utalunk ezek előtt jól képzett, szakavatott iparosok hiányára, hiába mutatunk rá a német, az angol kereskedő ellemességére és világlátottságára, melyet erős elszántsággal és kitartással szerzett meg magának; hiába figyelmeztetjük, hogy a drága haza földét mily pompásan tudják jövedelmeztetni pl. a belgár kertészek, s ezt a szegény magyar is megtehetné a Maros és a Küküllő mentén: nekik penziós állás kell, melyben sem neki, sem az asszonyának bőrt nem perzseli le a nap.

Mind igaz, felelhetjük, sőt ha kell, a felhozott ese-

teknél még többet hozhatunk elő. De kérdjük: az iskola, és egyedül csak az iskoláztatás oka annak, hogy a kisebb társadalmi osztályokba tartozók — véleményök szerint — jobb és kényelmesebb életpályára törekednek? Amióta egyenlőség van a törvény előtt, bizony nincsen és nem is lehet nálunk olyan kasztrendszer, mint Indiában, vagy Chinában, mely elválasztana minket egymástól szívben, lélekben és hazafiai érzelemben.

Mi is úgy tartjuk, hogy két intézmény van, amelyben a teljes demokracziának kell uralkodnia: az egyik a templom, a másik az iskola. Ki való a templomba? Az, aki tud hinni és tud hittel imádkozni. Gazdag ő, vagy szegény? Ki meri azt válogatni? És ki való az iskolába? Az, aki tud és akar tanulni. Gazdag ő, vagy szegény? Ki meri azt válogatni!

Aztán baj az, ha az iskola a „plebs” gyermekeiből egy ugrással urat nevel? És szükséges az, hogy csak „lassanként, több nemzedéken keresztül lehessen belőle ur”? Ha ezt az elvet mindenkor következetesen keresztül vitték volna, akkor jóval hátrább állna a mélyen tisztelt emberiség. De nem vitték keresztül még a tisztán egyházi iskolázás korában sem. A katolika egyház is csak a tehetséget, az araválóságot nézte. Iskoláiba bevette a legszegényebb ember fiát is és nevelt belőle nem egyszer püspököt, vagy királyoknál is nagyobb urat, pápát! Így lett a szegény kurtanemes fiából, Pázmány Péterből, Magyarország biboros főpapja, a magyar próza nagymestere. Nem különben cselekedtek a református egyházak is, midőn híressé vált főiskoláikba még a legszegényebb szegénynek a gyermekeit is befogadták és, ha eszével, szorgalmával megérdemelte, ingyen tanították, urrá tették.

Igen is úgy véljük, hogy nem valók az iskolába a tompaelműjű, tudományos, vagy nagyobb elméleti készütséget kívánó pályára alkalmatlan gyermekek; de oda valók az eszesek, a szorgalmasok, akik tudományukkal jobban tudnak majd használni a társadalomnak, mint gyaluval, kalapácsal. A szülők rangja vagy vagyoni állapotuk csak annyiban jöhet tekintetbe, hogy a szegény ember eszes és szorgalmas gyerme-

két mindenféleképpen támogatni kell. Ha másképpen cselekednének az iskolák, akkor bizony nem érdemelnék meg, hogy legyenek.

Ha, példának okáért, egy Arany György nevű jámbor földmives, midőn ezeltét hetven és egy néhány esztendővel bement a szalontai iskolába, hogy írják be az ő Jancsi nevű fiát, ilyen választ kapott volna a tiszteletes tanító uraktól: Kigyelmed, Arany György uram, szegény paraszti sorban levő ember; ergo a kigyelmed fia nem idevaló elem; vigye el Pápára, a földmives iskolába (ha akkor már meg lett volna a pápai földmives iskola), lehet belőle idővel ispán; az ő fiából már majd kasznár is lehet; a kasznár ur meg már tetszése szerint taníthatja majd a gyermekeit, mert úgy illik, hogy a plebsből csak nemzedékeken keresztül lehessen ur. Ha így szólnak vala a szalontai tanítók Arany Györgyhez, ugy-e bizony ez nagyon különös lett volna? A szombathelyi csizmadiat is azzal utasthatták volna el a tudós és nagyon tisztelendő premontrai atyák, hogy küldje a fiát ipariskolába, vagy mivel akkor még nem volt ipariskola, adja szürszobának, vagy szücsnek; és akkor Horváth Boldizsáról soha sem lett volna Magyarország igazságügyminisztere. Beszéljünk-e ma is élő jeles politikusokról, festőkről, muzsikusokról, híres orvosokról, akik az emberiség jötevői, nagynevű ügyvédjei, akik díszeti rendjükhöz és akik egészen alulról, a legalulról küzdötték föl magukat az iskolán keresztül?

Áldani kell azokat az embereket, akik demokratává tették az iskolát. Mert e nélkül az egyenlőség csak üres frázis volna. A boldogulásban, az élet javaiban dehogyan vagyunk egyenlők. A „plebs” huzza a gondok nehéz igáját, vivja az élet nehéz harcát; hogy ezt bekével és szívesen teszi, abban nagy része van annak a körülménynek, hogy van egy hely, ahol ő is igazán egyenlő jogokat élvez a többi emberekkel; ez a hely az iskola, ahol az ő gyermeke is helyet kap, ha eszes és szorgalmas, mert az iskola demokrata intézmény. Ha kasztjaink volna, melyekből csak nemzedékeken keresztül lehet kiemelkedni, ez még jobban elkeseri-

TÁRCZA.

Üti emlékek.

— A „Közérdek” eredeti tárczája. —

Szép ország ez a Szeicz, bizony szép. Mindegyik azt hittem, hogy csak az uraskodó divat kérdése szól, amikor lelkesednek érte és dicsérettel halmozzák. Azt hittem, hogy a mi szép földünknek kicsinylése nyilatkozik meg a turisták szávaiban. De mióta magam is láttam Baselben a Rajnát; az Ütlibergről a zürichi tavat a várossal együtt és dél felé a félkörben vonuló schwyzi Alpok havas csúcsait; mióta végigjártam a vierwaldstätti tavon és a szentgotthardi utvonalon Olaszországig: azóta nem tekinthetem dicséretüket és lelkesedésüket sem hiru szeszélynek, sem az idegen iránt való elfogultságnak.

Felhőkbe vesző havas sziklacúcsok és alattuk viruló völgyek, erdős dombsorok, tiszta vizű havasi folyók és bájos keretben nyugvó szép tavak, mint a legszebb zöld drágakövek, bámulatos gazdagságban váltakoznak egymás mellett. A hegy tetején jégmező van még, tövében már fűfefa és narancsliget. Mikor el akar komolyodni, mikor homlokát ráncsolná, akkor is mosolyog, mindig ünnepi ruhában jár az üde, a mindig ifju természet. A hétköznapi életnek pora, szennye nem rontja meg ezen magas régiók tiszta levegőjét. Valami szebb világban érezzük magunkat itt, a felhők közelében, ahol az ég könnyéből nem sár lesz, hanem harmat és szivárvány.

Ez a természet nemcsak szép, hanem — alig hinné

az ember — még hozzá termékeny is. Jobban terem a mi gazdag alföldjeinknél. Ez a svejci ember gazdagságának egyik főforrása. Meg is becsüli; a természetet segíti, gondozza, ahol szükségét látja, kiszajátítja és kizakartot csinál belőle. Erdőt ki nem pusztítana egy világot. Még az egyes fát is úgy őrzi, védelmezi, mintha még most is egy-egy tündér lakásának hinné. Hátha éppen ezt a szép tölgyet, az árnyékát, a tőle való kilátást kedvelte meg valamely szeszélyes angol turista! Valóságos művészek a természeti szépségek kihasználásában. Területéhez aránylag egy államnak sincs ennyi vasútja. Minden szép pontot kényelmes utakon, a legtöbbször vasuton lehet felkeresni; s mindenütt csendes, kedves villák és olcsó uri penziók várják s tartóztatják az utasokat. Aki az élet zajától, nyugtalanságától, gondjaitól menekülni akar: erre alkalmasabb helyet nem találhat, mint valamely svejci tó partjának arkádiai idilljét. Ilyen tavak környéke tele van hintve az erdők közt s a vízparton nyaraló telepekkel. Ezt a földet igazán Isten és művészet egyenesen az emberek gyönyörűségére s vigasztalására teremtette.

De nemcsak szép; boldog ország is egyuttal. Persze hogy furcsa szó ez a boldogság. Az ember úgy van vele, mint a gyászszal; egyik fehérrel, másik szürkével, harmadik fekete színnel, vagy éppen ronggyal és piszokkal fejezi ki ugyanazt. Vagy mint az étellel, melynek ízét nem annyira a sütés-főzés meg a fűszer, hanem rendesen az étvágy adja meg. Gyermekeknek jäték, ifjunak ábránd, férfinak munkásság, öregeknek szép emlék, tanulóknak vakáció, cigányoknak hazugság,

poigárnak békesség, vezérnek háboru, diplomatának ügyes cselszövés szerzi meg azt, hogy meg van elégedve magával, helyzetével. És ez az a bizonyos boldogság körülbelül. Csakhogy ez annyiféle, ahány izlés, ahány kedély, ahány emberfia. Közös vonás csak egy van mindegyikből: az elégedettség nyugalmat, az igaztóságtól való mentesség. Azért egyes emberek akkor legboldogabb, mikor semmire sem vágyakoznak, semmi után sem törekszik, semmire sincs szüksége. Az ám! De ezt az óvilági bölcseséget nemzetre, országra alkalmazni nem lehet. Ami egyesnek boldogság: egész nemzetnek halál. Ennek éppen a törekvés, a haladás, a szellemi nemesülés és, ami erre eszközöket ad, a gazdagság szabja meg a mértékét.

De hová kalandozom? Hiszen azt ígértem a szerkesztőmnek, hogy Svejczba utazom. És ő azt hiszi, hogy eddig már a gleccserek közül, magas szempontok szerint, interjúholom meg a mindenható Napistent a svejci boldogság részletei felől. „Wer glaubt, der ist selig”, mondja a közmondás Ne csatlakozzék bennem; ne legyen boldogtalan miattam.

„Wer glaubt, der ist selig”, ismételem a svejczakra is. Lám a svejci azt hiszi, hogy boldog lehet az ország a nélkül, hogy állandó hadi készenlélet tartson a polgárok zsebei ellen, nyugodalma ellen s a békés fejlődés igényei ellen. Ők szegények nem tudják fölfogni azt a dicsőséget, mely kardok csörtetésében, a vele járó privilegiumos önértetben, cifra egyenruhában, kávéházi hőködésben áll. Pedig ez a nép is volt ám katoná a fiatal korában. A XIII. század elejétől, mikor a három ós kanton először szövetséghez függetlenségük

Csak nőket érdekelhet e szenzációs felfedezés!

12—20 3154

AFRODITIN

mellszépítő, a háremhölgyek csodahatású laurus-irja, mely visszavarázsolja a női kebel elveszett ifjúi üdeségét, ruganyos teltségét. A testbört hárszony-lágyságúvá és selyemfényűvé varázsolja. Ezen csodahatású ir gyógynövényekből készül, tehát semmiféle ártalmas anyagot nem tartalmaz. Egy tégely ára használati utasítással 4 korona. Törvényesen védve. A pénz beküldésével vagy utánvétellel megrendelhető a „Stearoptinum” laboratóriumában: Budapest VII., Mexikói ut 88. sz

tené a szegény embert; az a valóság, hogy ő, a gyermeke személyében, a maga mélyes nyomorúságából a legnagyobb magasságig is fölemelkedhetik, megvizsgálja, édes reménységgel táplálja. Ha elveszítik tőle ezt a reménységet, egy nagy hasab fát tettek az elégedetlenség tüzeire. Tegyétek meg demokratábbá az iskolát, hogy érezze a társadalom mostoha gyermeke is a szent egyenlőséget!

A lányokra nézve sem áll e két szélsőség: cseléd vagy kisasszony. A polgári leányiskola és folytatásai képezik ki a sok tanítónőt és nevelőnőt, a kikre — a mióta már nem bolondulnak annyira az észak-német és francia hölgyekért — egyre égetőbb szükség van! Innen kerülnek ki a postahivatalok, bankok és kereskedelmi irodák szorgalmas munkásnői is, akik tisztességgel keresik kenyerüket, a családjaikat is tartják és akik csak tiszták és takarékosak, de az urizálásra nem is gondolnak; örülnek, ha tisztességesen megélhetnek.

Hogy kerül közülök cifra proletár is, meg erkölcsileg romlásra hajló és romlásba jutott elem is, az tagadhatatlan. De mindig több az erkölcsi romlás ott, ahol kevesebb és kevésbé demokrata az iskola; ezt az élet tapasztalatai után vastag kötetekkel lehet bebizonyítani.

Angol fogyasztási szövetkezetek.

— A „Takarékpénztári Közlöny” után —

Dr. Hans Müller, svájci nemzetgazdasági író, a svájci fogyasztási szövetkezetek közlönyében igen érdekes képet nyújt a nevezetesebb angol fogyasztási szövetkezetek helyzetéről és működéséről. Ezek közül főként hárommal foglalkozik, és pedig: a woolwich-i, rochdale-i és leeds-i szövetkezetekkel, mint amelyek a legnagyobb hírűek s a legtipikusabb kifejezői az angol fogyasztó szövetkezéseinek.

A woolwich-i fogyasztási szövetkezetet London közelében a rengeteg terjedelmű katonai és tengeri fegyvertár munkásai létesítették ezelőtt mintegy 30 esztendővel, s ez jelenleg a déli Angolország legnagyobb ilyen szövetkezete. A fegyvertár munkásainak ezekre rugó száma képezi ma is a tagok zömét, akik immáron elérték a 15.000-et ugyanezek ők voltak, akik a szövetkezetet mai virágzó állapotára emeltek. A szövetkezet múlt évi forgalma nem kevesebb mint 7 millió frankot képviselt, s ezt a nagy forgalmat a városban elhelyezett öt „Bramhes” fióküzlet bonyolította le. Egy fióküzletnek tehát 14 millió forgalma volt átlagban, ami a kontinens államaiban létező fogyasztási szövetkezetek üzletmenetéhez viszonyítva óriási összegnek mondható.

Kevesebb tagmennyiséggel ugyan, de még nagyobb forgalommal dicsekedhetik az ugynevezett „rochdalei becsületes uttorók” által létesített „Cooperatív Society”. Ez még 1844-ben alapítottott, s az első igazi fogyasztási szövetkezet volt, mert első ízben 5 érvényesítette azt az elvet, hogy a fölösleg a tagok között ezek fogyasztása arányában osztassék fel. Ugy látszik, hogy a becsületes uttorók híre nem a régi többé, mert szövetkezetük elvesztette a vezérszerepét, s fejlődése az utóbbi időben mintha kissé megakadt volna. Tagjainak mennyisége évek óta változatlan, ami talán annak tulajdonítható, hogy Rochdaleban manapság már három fogyasztási szövetkezet is létezik. Ennek pedig viszont a politikai viszonyok az okai, ami eléggé kivüláglik az egyik szövetkezet czíméből, amely Conservative Cooperative Society-nek nevezi magát.

Angolország nagy fogyasztási szövetkezteinek legnagyobbika kétségtelenül a Leedsben működő „Industrial Cooperative Society”. Gazdasági tevékenysége oly nagy, hogy a világ leghatalmasabb ilyenféle szervezeteinek mondható. Igaz ugyan, hogy a tagok mennyisége tekintetében még a kontinensen is akadnak, amelyek erősebbek nálánál, mint pl. a boroszlói, amely 65.000 tagot számlál. Hanem ez a körülmény nem lehet mérvadó akkor, amidőn az utóbbinak fejenkénti forgalma és fogyasztása messze mögötte marad az előbbi forgalmának és fogyasztásának. Amidőn a boroszlói szövetkezet 65.000 tagja 1899-ben 100 millió frank értéket fogyasztott, ugyanakkor a leeds-i szövetkezet 45.000 tagjának fogyasztása 34 millió frank értéket képviselt. Egymaga tehát többet, mint pl. a svájci összes szövetkezetek együttvéve, amelyek pedig szintén eléggé fejlettek már.

Igaz, hogy az a leeds-i szövetkezet szintén egyike a legregibbeknek — 1847-ben alakult; az is igaz, hogy egy igen népes és kiterjedt iparral foglalkozó városban működik, és hogy a város környezete stb., 20 angol négyzet mérföld, általa fedezi szükségleteit. De az ember mégsem fejthetja el a csodálkozás megnyilatkozását, hogy egy helyi fogyasztási szervezet ily óriási fejlődést volt képes elérni, amely fejlődés — a szövetkezet mérvadó embereinek közlése szerint — még most is folyamatosan fokozódik. Hogy lesz ennek a vége?

Ami beünnyek ezen szövetkezetek tanulmányozása közben legjobban meglep, az a tulajdonképpeni fűszerraktárak boltok berendezése. Azt véle az ember, amikor egy ilyenbe belép, hogy egy csemege-üzletbe került. A helyiségek mind tágasak, magasak, csarnokszerűek, a kárikatok izléssel díszítettek. A falakon köröskörül üvegállványok és polczok húzódnak, amelyeken élénk színekben csillogó palackok, edények és csomagok vannak szép sorjában elhelyezve. A nagy, széles

asztalokon üvegszekrények állanak, tele a „cakes” — finom tészták és sütemények — mindenféle és közkedveltségű fajával. A bejáratnál van a pénztári helyiség, ahol a fogyasztók a fizetéseket eszközlik s ahol egyuttal kézhez kapják a plehmezekből készült azon bárczákat, amelyekkel később fogyasztásuk nagyságát igazolják.

Az egész kép azt a benyomást kelti a szemlélőben, hogy az itteni fogyasztó szereti és sulyt is fektet rá, hogy szükségleti cikkei minél élvezhetőbb alakban kerüljenek kosarába, és hogy sok olyan élvezetet is engedhet magának, amilyenről a kontinentális fogyasztó társnak le kell mondania. Különösen feltűnő a „szere-tős”-ek (czukorkák, csemegeárúk, befőztek stb.) igen nagy mennyiségeinek a fogyasztása, val mint a szesz italok teljes hiánya. Sehol a bornak, sörnek, sőt meg az anyira kedvelt és népszerű whisky-nek nyoma ezekben a boltokban, vagy árudákban. De viszont igen nagy az álmétkedés a szövetkezeti tisztviselők részéről, amikor hallják, hogy milyen kiváló és jelentékeny üzlet-ágot képezik a kontinentális szövetkezetek forgalmának a bor, sör, meg pálinka!

Egy másik feltűnő jelenség az angol fogyasztási szövetkezeteknél a fogyasztóknak kiszolgáltatott cikkek sokfélesége. Míg a mi szövetkezetünk főként a fűszer-árúk, italneműek és kenyérfélék közvetítésével foglalkoznak, az angol szövetkezet arra törekszik, hogy tagjainak mindennemű szükségleteit fedezze. Így első sorban gondoskodik a ruhaneműek beszerzéséről. Niucs az az angol fogyasztási szövetkezet, melynek árudáiban hiányoznának: a fehérneműek, kész ruhák, kalapok, divatcikkék, posztó és vászon készletek stb. Sok szövetkezetnek még férfi- és nőiszabó-műhelyei is vannak, ahol a férfi tagok férfi és női ruha szükséglete mérték után készíttetik; sőt nem ritkák a női díszmű-árúk csarnokai sem. Mindezekben a cikkekben igen nagy a forgalom, s a díszmű- és divatárúk után elért jövedelmek igen tetemes részét képezik az évi tiszta fölöslegnek. Ezek számára külön helyiségeket kell ugyan tartani, de e helyiségek is lehetőleg abban a házban vannak, ahol az élvezeti cikkek árudái. Néhány számadat mindennél jobban fogja az említett cikkek forgalmát feltüntetni. A woolwich-i szövetkezet az utolsó félévben csak díszmű- és divatárúkat 1/2 millió frankot vett be. A leeds-i szövetkezetnek magának 24 konfekciós és 3 mértékvevő üzlete van; ezekből a fogyasztók az utóbbi félévben nem kevesebb mint 54.000 font (1,350.000 frank) értékű árut vittek el, amely összegnél a tiszta fölösleg 7000 fontot (175.000 frankot) tett ki.

(Vége következik.)

megóvásáért a habsburgi grófok ellen, a sempachi s náfelsi (1388) dicsőséges győzelemig, és ismét a baseli békéig (1499), legendás harcokat vívtak szabadságukért; és négy századnak mindenféle zivatara közt biztosítani tudták maguknak a legklasszikusabb alkotmányu független köztársaságot. Nem donkihotoskodnak; hanem azt mondják, hogy hazájuk védelmére többet ér nekik az általános műveltség fokozása és a hazaszeretet minden diszmenetnél és káprázató csillogásnál. A katona-kötelezettség általános; de csak akkor, ha szükség van rá. A fegyverforgatást megtanulják egy hónap alatt.

Ami kis pénz így, más államok hadi budgetjéhez képest, megmarad: azt ők a műveltség és általános jólét emelésére fordítják. Azt is hiszik ugyanis, hogy ez a legjobb befektetés. Három millió lakosra öt egyetem, két akadémia, 174 ipariskola és minden 360 lakosra egy népiskola esik. Az iskolázás ingyenes; és ennek a következménye főképpen, hogy csak fél százalék nem tud írni s olvasni. Zürichben megnéztem egy leányiskolát. Ebben a palotában megtaláltam a leggazdagabb mértékben mindazt, amit a czélszerűség és tisztaság iránt való raffinált érzék ma ezen a téren legökéletesebbet nyújthat terméken, padokon, szemléltető eszközökön, tágas és portalan folyosókon, fürdőkön, tornatermen, játszótéren keresztül. Az országos muzeum világhírű specialitás az ókori történelem emlékeiben, különösen a czölöpépítmények nevezetes korszakából. Vasutat olyat építettek, az 1872—81. években, mely 1154 méter magasságban megy a szt.-gotthardi hágón keresztül 64 alaguton; a leghosszabbik közülük 15 kilométer hosszúságú. Az egész út 238 millió frankba került s világraszóló diadala a modern mérnöki tudománynak.

Azt is hiszik ezek a jó emberek, hogy ha valaki érdemet, elsőséget, hivatalt akar magának szerezni vagy vitatni: ezt sem az apja, vagy nagyapja érdemeivel, sem a vallásával, sem az atyafiságával nem teheti; hanem egyedül csak képességeivel és munkájával. Szegények! Mennyi titullussal szegényebbek vagytok miánunk! Hány nagy név hosszú sallangjaival, hány protekció-versenyvel vagyunk mi gazdagabbak tinálatok!

Azt hiszik, hogy derék őseik örökségét, a szabadságot, úgy becsülik meg legjobban, ha intézményeik révén a polgárok lelkebe minél több magvát hintegethetik. Hiszen ez a lelkiismereti szabadság országa is, hol győztes vértanúkká lettek a vallásos fegyelem torlaszai ellen küzdő katonák! A harminczas évek alkotmányos küzdelmei után az észak-amerikai egyesült államok mintájára alakították szövetséges államukat. A népfel-ség elve Európában sehol sem érvényesül ily tisztaságban. A szövetséggyűlésbe minden 20 ezer ember küld a kantonokból egy-egy képviselőt. Ezen gyűlésnek határozatai azonban a nép elé terjesztetnek szentesítés végett. S a nép nemcsak ezt a felség-jogot gyakorolja; hanem 50 ezer aláírás által törvényjavaslatot is kezdeményezhet. És a szabadság és népfel-ség mellett niucs sem felekezeti, sem nemzetiségi küzdelem. Hanem van vállvetett munka az általános gazdagodás útján.

Gazdaságuk már az ujkor kezdetén ismeretes volt mindenfelé. Nemcsak temérdek szákmányt szereztek győzelmes, főképpen a burgundi háborúkban; hanem mint edzett és vitéz katonákat drága pénzen és szívesen fogadta zsoldjába őket bármely hadakozó. Hiszen a XVI. század vallásos harcain közt Franciaország azért igekezett a belbékét köztük minden módon megtartani, hogy tovább is svejci zsoldosokat toborzhasson. De mai gazdaságuknak már másféle, sokkal szilárdabb és biztosabb alapja van: az élénk ipar és kereskedelem. Rosszul mondtam az imént, hogy nagy nevek és előkelőségek niucsenek náluk; hogy hagyományokon, ősi dicsőségen nem élőködnek. Vannak bizony itt is előkelő nevek a gyárak és üzletek czépei közt. Csak hogy itt az utód épp úgy, vagy még többet dolgozik a nev előkelő voltának emelésén, mint amennyit az ősi dolgozott. Itt elősködni nem lehet; a tétlenség egyenlő a bukással. A három millió lakos közül 90 ezer pamutiparral, 60 ezer selyempiparral, 50 ezer óraparral foglalkozik. A párisi világversenyre a művészi utáztatokról, metszetekről és a grafikus ipar mindenféle egyéb nemeiről a legökéletesebb mintákat zürichi czégek küldöttek. Ezek is vitték el e téren a legszebb kitévetéseket.

Szentük niucs, de a vízi erő felhasználásában s értékesítésében valóságos technikai virtuózókká fejlődtek. A szentgotthárdi vasút legmagasabb hágóján azt hinné az ember, hogy csak a vasut és szolgálata jelzi az ember közéletét. S ime egy csodálatos barna színű sziklatömeget látok az út mentén méter hosszúságú felirattal. Az bizony itt a vadregényes hegység vizválasztóján nem egyéb, mint egy csokoládé-gyár reklámhirdetése. Hát ők, amilyen egyszerű gondolkozásu emberek, azt hiszik, hogy így több erőt gyűjtenek, mint dikezővel, politizálással, tüntetéssel, előkelő költséggel s minden idegennel lenézéssel, sőt megvetéssel. És ime mégis a mi földünket egyre hódítja, vesztőtőlünk az az inuenonnan jött-ment idegen. Ők pedig a megszerzett területen hátrafelé nem lépnek egyet sem. Pedig nem is szídják az idegent; ebet karóhoz soha sem kötnek: csak egyszerűen nem adják el a földjüket se pénzért, se adóssággért.

Hisznek a műveltségnek, az elfoglaltságtól ment humanus műveltségnek s a talaján növekvő igazi erkölcsi-ségnek fenséges religiójában. És boldogok az ő hitükben. Hisznek abban, hogy a természet és művészet szépségei megtisztítják s magasra emelik az embert megnemesedett izlésében, esztétikai élvezetében és törekvésében. Hisznek abban, hogy aki az ő földjüket látta, soha el nem felejtí és visszakívánczik. Legyen hát nekik az ő hitük szerint.

Ugy-e nagyságos Uraim! mi ezt a sokfele jámbor hitet nem irigyeljük tőlük. Jobb nekünk megvonulni elődeink nagy nevének árnyékában; kijárni vagy kijaratni, vagy bármí könnyü módon keszen kapni egy kis hivatalt, talán még diplomát is! Inkább is illik ez hozzánk, mint hogy parlagi ivadok verejtekező soraiban halványvá dolgozzuk piros orcáinkat az alulról fölfele való küzdésben, ha már egyszer a hitvány föld nem restellett kifogni alólunk. Elég nekünk a protekcióért való küzdés! Hanem ha e mellett még gazdag hozományt is kiküzdhetünk: meglátogatunk, te szegény Svejz, téged is, mert pénzt költeni uri dolog. Tanulunk is, ha már annyit szídnak bennünket, valamit töltek: legendás hőseitek minél gyakoribb fiztetését.

L. I.

Aranylakodalom.

(*) Kevés házastársnak adatik meg azon élelemelő öröm, hogy aranylakodalmat ülhessen, még kevesebbnek, hogy azt jó erőben, közbecsüléstől környezve ülhesse meg.

Ilyen, igazi örömmünnet, aranylakodalmat ült e hó 27-én, elmúlt hétfőn Nagy-Enyed város egyik becsületben megöszült, de meg nem vénhedett polgára Incze Sámuel városgazda és derek, hozzá minden tekintetben méltó hitvestársa Eszéki Zsuzsanna.

Szép idő, egy egész emberöltő s még szebb, mikor az élet viharait, annak elkerülhetetlen szenvedéseit az egymáshoz ragaszkodó házaspár oly lelki erővel éli át, mint Incze Sámuel és neje, kik az élet viharaitól nem megtépetten, hanem megerősödve kerültek ki és most, ötven évi boldog házasság után is ifjúi hévvel és munkakedvvel állanak előttünk. Pedig a viharban, szenvedésben volt részük bőven. Incze Sámuel, mint ifjú, karddal kezében, lelkesedéssel szívében szolgálta hazáját, mint tüzester, a szent harezban, s mikor a szent ügy elbukott, szívének fájó sebére a fiatal hitves keze tapasztotta a gyógyító balszámot s ez időtől kezdve híven oldálán volt jobban, rosszban. Erős magyar érzelmű hű polgára, majd és most is hű szolgálója szülővárosának, látván azt romjaiban, látván abból kiemelkedve, tehetségehez mérten mindig munkálva annak jólétére, mennyi keserűség, mennyi öröm fordulhatott meg ez idő alatt abban az igaz magyar szívben! Egyetlen gyermekük elvesztése feletti mély fájdalomkat enyhítette azon nemes cselekedet, hogy árváknak lettek gyámoltói, második szülői, kikben örömléteket, lelik.

Az Isten áldja meg őket, tartsa meg fiatalos erejükben, jó kedélyükben sokáig!

Incze Sámuel és neje Eszéki Zsuzsanna aranylakodalma, örömmünnepe baráti körben folyt le, a boldog házaspár közmondásos vendégszerető házában. Mint násznapok Csató János alispán és Varró Gerő földbirtokos, a régi honvéd bajtársak szerepeltek, a lélekemelő szertartást pedig Jancsó Sándor ev. ref. pap végezte, igen szép és igazán szívhez szóló beszédben emlékeztetve meg a jelentős napról s meghatározó imával kérve a mindenható áldását az agg házaspár további útjára.

A szertartás után az illusztris társaság, mely ez alkalomra szíves meghívás folytán megjelent, terített asztalnál foglalt helyet. A rokonok, jóbarátok között ott voltak Dr. Varró László polgármesterrel élőkön az ünnepelt összes tisztársai és azonkívül sokan a honoratiorok közül s élveztek olyan szíves látást és vendégszeretetet, melyet tanusítani Nagy-Enyeden senki sem tud úgy, mint „Samu bácsi“ és kedves élete párja.

Az ünnepet ülő párt Csató János, Török Bertalan, Szilágyi Farkas, Jancsó Sándor, dr. Varró László, Winkler Albert, Balogh Ferencz stb. köszöntötték fel és a kedélyes társaság a legjobb hangulatban a késő éjjeli órákig volt együtt.

Adja Isten, hogy az igazi magyar pár még sokáig éljen, mindnyájunk örömeire s érhesse meg gyémánt lakodalmat is, hiszen kinézésük, erejük, életkedvük olyan, hogy ez ünnepély beválhatott volna ezüst lakodalomnak is s miért ne érhetnének meg még egy ciklust?! Adja Isten!

Vegyes hírek.

— **Gyászhir.** Junász Lajost, a helybeli Lakatosárnygyár vezetőjét sulyos csapás érte Gusztai nevű 11 éves egyetlen fiának elhunytával, kit jó barátok és ismerősök részvétele mellett f. hó 27-én helyezték örök nyugalomra.

— **Értesítés.** A helybeli róm. kath. elemi fiu- és

leányiskolában az 1900/901. tanévre a beiratások szept. hó 1. 2. 3 és 4-én eszközöltetnek, az oktatás pedig 5-ikén kezdődik. Nagy-Enyed, 1900. aug. 29-én. Deli Ödön. igazgató.

— **Színház.** Hosszu szünet után ismét színtársulata van Nagy-Enyednek és pedig igen jó nevű igazgató vezetése alatt. Szabadhegyi Aladár, a Zilah-Halás-Nagybányai színi kerület renommirt igazgatója, kezdi meg mai napon előadásai sorozatát a sétatéri fedett tánczterületen. A társulat névsorában igen sok jó, a művészvilágban ismert névvel találkozunk, a műsor a legjobb és legújabb termékeket öleli fel s így reméljük, hogy a közönség, mely jó ideje nem részvett színi előadások élvezetében, tömegesen látogatni fogja azokat, annál inkább, mert a nyári helyiség is igen kellemes és hogy legvonat na legyen, arról gondoskodva van. Előlegezzük a jó reménységet, fentartva részletes bírálatunkat, ha megismerjük a társulat erőit.

— **Sz. Benedek Gyula,** a kollégium torna- és vívómestere, a lefolyt nagy szüneten két havi vívó-tanfolyamot rendezett Maros-Vásárhelytől. A tanfolyam végzetével sikerült ünnepélyt rendezett a városi tornakertben, melynek egyes számaina a maestro tilinkójátéka, a tanítványok különféle vívás-gyakorlatai köpeztek. Kihívta barátságos mérkőzésre Maros-Vásárhely összes amatőrjeit, kik a katonai nagy gyakorlatok alkalmára szép számmal voltak együtt. De a kitűnő s általában ismert mesterrel nem szállott mérkőzésre senki sem. Az egész est a közönség nagy részvétele mellett, szép sikerrel folyt le s szaporította érdemes mesterünk babérait. Október 1-től helybeli vívó-iskoláját is újból megnyitja. Ajánljuk a vállalkozó ifjúság pártolásába.

— **A budapesti m. kir. állami felső építő iskolában** (VII. Damjanich-utca 28/b. sz.) a reudes szaktanfolyamra való beiratások szeptember 1-5. napjain lesznek. Felvételi feltételek: a) 15 éves életkor; b) egészséges testalkat; c) négy közepiskolai (gimnázium, real- vagy polgári iskolai) osztály sikeres bevégezése; d) legalább hét havi építkezési gyakorlat. A jelentkezéssel szükséges iratok: a) keresztlevele vagy születési bizonyítvány; b) orvosi bizonyítvány; c) a négy közepiskolai osztályról szóló bizonyítványok; d) hitelesített gyakorlati bizonyítvány. Lefizetendő díjak: a) beiratási díj 4 kor.; tandíj az első félévre 20 kor.; c) szertári biztosíték 6 kor. Az igazgatóság.

— **A régi tanuló-társakhoz.** 32 éves találkozóra hívtam vala össze az 1868. évi theológusokat (az 1890. évi nagyenyedi találkozóknak határozata értelmében) újból Nagy-Enyedre, szept. 1-ére. De, ugy látszik, ez a nap alkalmatlanná lett az öreg családias emberekre, mert csak kevesen jelentkeztek. Közöltem ezt Maros-Vásárhelytől lakó társakkal, és abban állapodtunk meg, hogy halasszuk el a napról összejövetelünket és pedig az egyházkerületi közgyűlés alkalmára. Baczka-Madarason (Maros-Torda m.), 1900. aug. 26. Vitus Lajos ref. tanár.

— **A hernyók ellen.** A „Közérdek“ 1900. évi aug. 23. számában olvastam, hogy Nagy-Enyeden ismét pusztítja a hernyó a káposzta-feleket és ki tudna ellenük valami jó és olcsó szert ajánlani? Én tapasztalattól a következő egyszerű eljárást ajánlom: Közönséges tiszta fahamut kell bőven a növényre hnteni és vízzel jól meglocsolni. Ezen eljárást egy napi időközben ismételni kell mindaddig, ameddig csak hernyók jelentkeznek. Megjegyzem, hogy ezt csak reggel és este olyankor kell végezni, amikor a nap sugarai még egy jó idő múlva érintik a növényeket; nappal csak akkor hintsük be a növényeket, ha hűvös az idő és biztosak vagyunk a reá következő esőben. A házi asszonyok nagyon helyes dolgot cselekednek, ha a fahamut meggyújtják. Mert ez a kertészetben nagy szerepet játszik mint rovarirtó szer, azon ul trágya-vegyítésre használják és jó virágföldet lehet vele készíteni. Engedjen meg tisztelt Szerkesztő ur, hogy egy pár szót szólhassak egy hasznos rovarpusztító állat érdekében. Sok ember utálja

a békát, alkalmasint hideg, csupasz és sikamlós bőrért, pedig a béka természeténél fogva a rovar-évsre van utalva. A kertben a növények között élve, azokról pusztítja az ártalmas férgeket. Sokszor a gazda mással is el lévén foglálva, csak akkor veszi észre az elszaporodott férgeket, mikor azok nagy pusztításait látja. Ezért a kertészkedőknek nem csak oltalmába ajánlom a békákat, hanem figyelmükbe is azoknak a kertben leendő, a lehetőségig való elszaporítását, mert a béka a rovarok fogdosásával nagy szolgálatot tesz a kertészeknek. Tisztelettel özv. Lázár Imréné. Balmaz-Ujváros, 1900. aug. 28.

— **Házi ipar.** A Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárnygyár Részvénytársaság üzletvezetősége által kezdeményezett papírdobozkészítés, mint háziipar, napról-napra szélesebb körben terjed városunkban. A betanított leányok egy része otthon, szülei lakásán foglalkozik rendszeresen a dobozkészítéssel, egy másik rész a főtéri üzlethelyiségben szerzi meg a kellő gyakorlatot. Figyelmeztetjük az érdeklődőket, hogy saját érdekükben minél előbb jelentkezzenek, mert a felvételt a jelentkezés sorrendjében történik.

— **Mennyit ér egy asszony?** Montana állam Stockett bányavárosában esküvőre gyűlt össze a násznép. Schmidt Kristóf akarta esküvőjét tartani Mayer Hannával, aki egyenest Ausztriából jött hogy Schmidtne legyen belőle. De amit nem tudott meg, tani a hosszú ut, megrontotta a vőlegény tanuja, Kunz József. Anynyira megtetszett a menyasszonynak, hogy ez, már mikor az oltár előtt álltak, egyszerre csak kijelentette, hogy nem szereti eléggé Schmidtet és inkább lenne Kunz felesége. A két vetélytárs józan gondolkozása, századvégi férfiú: nem rántottak revolvert, hanem félrehúzódtak, elkezdtek alkudni. Kunz végre is 65 dollárt fizetett Schmidtnak a menyasszony átengedéseért s most már megesett az esküvő, de kicsértelt szerepekkel: Kunz volt a vőlegény és Schmidt a tanu. — Montanában tehát 65 dollárra becsülték egy asszonyt. Pennsylvaniában jóval kisebb az érteke, nyilván azért, mert nem oly ritka a felhőnép, mint Montanában. Wilkes Barreből írják ezt a történetet: Rosegrant György Forkston-ból eladta a nejét Miller Raymondnak tíz dollárért és a vetelár lefizetése ellenében át is adta a „portékát“ július 12-én. Az asszony csinos és fiatal, de pár év előtt elhagyta az urát. Miller, aki bádogos, belészeretett. Elment a férjhez és megkötötte vele az alkut. A férj csak azt kötötte ki, hogy Miller elvállalja a Rosegranték egy gyermekét is.

— **Házi tanítót keresek** szeptember elejére. évi fizetés 240 korona s teljes ellátás. Csekelaka, u. p. M.-Bükkös. Soós Nagy Ferencz.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárnygyár részvénytársaság

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárnygyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Tisztességes Egyének

bármely foglalkozással 1866 óta fennálló cégem részére, eredeti sorsjegyek részletfizetés melletti törvényszerű eladása által, mellékjövendelméppen is. könnyen havi 200-400 koronát kereshetnek, Ajánlatok FUCES H. váltóháza. Budapest, Keeskeméti-utca 1. sz. alá intézendők. 3189 1-5

A Hellóson vagy Kápolna-domb körül

szőlő vagy kert

megvételre kerestetik.

Ajánlatokat elfogadnak e lap szerkesztőségében vagy kiadóhivatalában.

1-0 3191

„Stearoptinum“

Budapesten a katonaságnál orvosilag rendelve.

Biztosan gyógyítja s a fájdalmat rögtön csillapítja bármely sebeknél: vágás, zuzódás, égés, fagyás, mindentéle kelevény, a női emlők gyűlése és gyűlése, a titkos betegségek, kiütések stb.

Egy adag ára használati utasítással együtt 2 korona.

A hatásáért kezeséget vállal, a mi, ha elmaradna, — a pénzt visszafizetné a „Stearoptinum“ laboratoriuma.

A pénz beküldésével vagy utánvétellel megrendelhető a „Stearoptinum“ laboratoriumában:

Budapest, VII. kerület Mexikói-ut 88. II. 25.

15-20 3138

416. szám
végrh. 1900.**Árverési hirdetemény.**

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbírósg 1899. évi Sp. 672 3. számú végzése következtében Müller Mihály ügyvéd által képviselt Csia István javára Sándor Andras ellen 1052 kor. s járuléka erejéig 1900. évi február hó 8-án fogantatott kielégítési végrehajtás után lefoglalt és 1120 koronára becsült következő ingóságok, a m. 2 ló, 1 pár lóhám, 1 brieska-szekér, 4 kocsa, 4 malacz, 150 véka tengeri, 50 véka zab és 50 véka tavasz-buzából álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a marosújvári kir. bíróság 1899. évi V. 346 2 sz. végzése folytán 1052 kor. főkekövetelés, ennek esedékes 8% kamatai, váltódj és eddig összesen 99 kor. 8 fillérben bíróilag már megállapított költségeikéig M. Sulyben végrehajtást szenvedő lakásán leendő eszközésére 1900. évi szeptember hó 10-ik napjának délelőtti 10 óra határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108 §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek bresáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előtérvezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 102. § értelmében ezek javára is elrendeltek. Kelt Maros-Ujvárt, 1900. évi augusztus hó 23. napján.

Dergán János,
kir. bírósági végrehajtó.

3190 1-1

Sz. 2124/1900.

Hirdetemény.

A marosújvári kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy Alsófehér vármegyébe bekebelezett Elekes község határának általános tagosítása folytán szükségessé vált telekkönyvi átalakítási tervzet hitelesítésének megkezdésére 1900. évi október hó 1-én és következő napjainak délelőtti 9 óraja tűztetik ki.

Ennél fogva felhívtnak:

1. Az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervzet ellen netaláni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyvek végleges átalakítása után a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jöbízsemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik;

2. mindazok, kik a telekkönyvben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okmányokat mutassák fel;

3. mindazok, kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bejegyzésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. XXIX. t. cz. 15-18. és az 1889. évi XXXVIII. t. cz. 5-7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt élő szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogait ezen az uton többé nem érvényesíthetik és a bélyeg- és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek; és

4. azok, kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog vagy megszünt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugy szintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve hogy a törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

A kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság.

Maros-Ujvárt, 1900. augusztus hó 11-én.

3187 2-3

Sólyom,
kir. aljbíró.

Jó családból való fiu,

ki két osztályt végzett,

tanonczul

felvétetik

Harmath Miklós fűszer-, festék- és gyapotáru-üzletében Nagy-Enyeden.

4-5 3184

1 kilo tiszta finom zamatos kávé 1 frt 50 kr. Litke-féle pezsgó. Bánati leghiresebb buzából örölt hengeralmi lisztek legolcsóbb áron kaphatók.

Bethlen-utcában 3 szoba, konyha, faskamra, pincze kiadó

ápril 24-től.

Egy kettős számú

WERTHEIM-SZEKRÉNY

olcsó áron eladó.

Raktáromba az alábbi friss ásványvizek érkeztek:

Borszéki, Előpataki, Luhi Margit, Carlsbadi, Marienbadi, Nieder Selters, Salvator, Gishuebler, Budai és Lewicon.

Friss Beocsini Roman és Portland cementek szintén megérkeztek; hordó számra legolcsóbb gyári áron szolgálók. Legjobbnek elismert könnyen kezelhető Wermorel permetezőket, legerősebb rézgáliczot igen jutányosan ajánlok.

A közelgő idényre ajánlom a híres nemes gyémánt aczélből készült kaszákat; minden darabért jót állok, ha nem lenne, jó becserelem vagy árát visszaadom. Egyéb szerszámok, ásók, lapátok, kerfi-ollók, gereblyék, kapák, mindennemű szegek legolcsóbb áron kaphatók.

Nagy választékban alpaca és nikkeltárgyak, gyümölcsös tálak, kenyérfosarok, kanalak, tálcák 20 krtól 4 frtig. Diszes lámpák, husvágók, új fajta kávéőrölők.

Többféle **pácztolt halak**

angolna, lapardon, sardinia, orosz hal, heringek, pisztrángok.

A kirakat szives megtekintésére becses pártfogóimat ez uttal is kérve, maradok teljes tisztelettel

BISZTRITSÁNY LAJOS.

2017 38-52

Erősen vasalt targonca 3 frtért kapható.

Csomszege, valamint bőr, fűszer, liszt, norinbergi, rövidáru, vas, porcelán s edénykereskedés

KINDL J. NAGY-ENYED

FŐTÉR.

Mindennap friss szebeni tormás virslí s más husneműek, különféle sajtok, valamint az egész országban híres orosházi házi kenyér kapható.

Uj! Különös figyelemre méltó. Uj!

A nagyméltóságú m. kir. honvédelmi miniszterium által hivatalosan jónak elismert

ASBEST-TALPAK.

Köszönetnyilvánítás.

Ő Felsége Salvator Lipót főherczeg udvarmesterei hivatala.

Általános Asbestár-gyár. Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót főherczeg rendkívül meg van elégedve az asbest-talppal béltel cipőkkel. Ő Fensége hosszabb cyalog kiránduláson használta e cipőket és érezte, hogy lábai nem fáradnak egy el, mint más közönséges cipőknel. Küldök egy pár vadászcipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbest-talpbéléssel ugyanannál a cipésznel s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadász-cipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelők, amint megfelelők voltak a szalon-cipők.

Zágráb, 1898. július 8.

Krahl huszártábornok.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke, a következőket írja:

Tisztelt Doktor ur! Az asbest-betűt cipők kitűnőnek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszünt minden láb fájásom, úgy hogy — azt hiszem — lábajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szives tanácsát köszöni Dánoson, 1897. szeptember 17.

tisztelő híve

Wekerle Sándor.

Óvjuk lábainkat a melegtől, nedvességtől és izzadástól.

Nincs többé lábfájás!

Sem tyukszem, sem izzadó láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés. Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki-cipőjét dr. Hügyes-féle, az egész világon szabadalmazott asbest-talpbéléssel látja el.

Kettős vastagságú 1 frt 20 kr, egyszerű 60 kr, homoktalp 40 kr, gyermekeknek fele. Az asbest-talpbélés kitűnősegét lefolyában bizonyítja, hogy a es. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22,500 pár szállítottatott.

Székülés csak s utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágosítások, prospektusok és köszönetnyilvánítások ingyen.

Viszonteladókknak megfelelő árendemény.

Egyedüli elárúsítás Alsófehér vármegye részére.

Az Asbestár-gyár beteti társaság képviselője és elárúsító raktára:

Kindl J. Nagy-Enyed, fő-tér.

3013 1-50

Legjobbnek bizonyult korona tapaszról friss küldemény érkezett.